

Hårderups posten

N:r 4

April 72

HÅRDERUPSÅN en vacker vårvinterdag. Vattnet glittrar i solen, men är det fritt från föroreningar? Hårderupsposten har tagit ett par vattenprover, som redovisas inne i tidningen.

Hårderupshults tivoli

Jodå, bilden är tagen någon gång på 20-talet i Hårderupshult. Lägga märke till hur vackert solstälarna faller in och fyller upp gläntan i bokskogen med ljus. Idag är platsen snårig och svårgenomtränglig och om några år har lärkträden kvävt all övrig växtlighet och släpper inte fram minsta lilla solstråle till marken.

Från en sommarlördag på 20-talet berättas följande: Nils och hans tre kompisar hade för vana att dela en halvliter brännvin varje lördag i Hårderupshult. Nu hade det blivit Nils tur att ta med en halva och därför bröt han sin liter och trattade över hälften i en tom flaska. Denna hade förut innehållit fotogen, men det glömde Nils i brådskan. Glad i hågen cyklade han till Hårderupshult. Vid första supen uppdagades misstaget, under hemska grimaser och svordomar. Men att slå ut brännvinet kom ej på fråga. Därför bjöd man på de kompanjoner som ville prova drycken. Så illa smakade den emellertid, att flera supar blev över. Då hämtades en stöddig påg, som kallades Dumme Sven. Nils hade förra lördagen blivit osams med denne och när han nu bjöd honom att tömma buteljen, så tackade den intet ont anande Dumme Sven ja och trodde att Nils på detta sätt ville bli vän med honom igen. Dumme Sven satte flaskan till munnen och tog de sista suparna i ett svep utan att grimasera det minsta eller med ett ord nämna att det smakade illa!

(Namnen är fingerade.)

VISAN om marknadsresan träffade jag på första gången i samband med en insamling av gamla visor som gjordes av Skånska Dagbladet. Senare har jag sett den vid ytterligare några tillfällen i något olika versioner. Det verkar som om man vanligen lokaliserar händelseförloppet till Lövestad även om övriga skånska marknader också kan förekomma. Något författarnamn har jag hittills inte kunnat få fram, och det är väl möjligt att skribenten kommer att förbli anonym. Om någon har några upplysningar att ge i ämnet är jag emellertid mycket tacksam. Text och melodi har jag komplett, men i övrigt vet jag ingenting om ålder, ursprung och eventuell författare. Jag är även intresserad av andra äldre visor med lokal skånsk anknytning.

Lennart Kjellgren

adress: 270 35 Blentarp

MARKNADSVISA

Min kvinga kalla po mäj när klockan hon slo tre
hon knabbade mäj i ryen, hon sa nu opp me däj
tralalalalalalala tralalalalalala
hon knabbade mäj i ryen hon sa nu opp me däj.

Du ska ju gå te markes o köva voss en ko
men sup di inte foler o svina som en so
tralalalalalalala tralalalalalala
men sup di inte foler o svina som en so.

Så steg ja opp ov sengen o torrde mäj om mong
sen to ja hundra kronor dom la ja i min pong
tralalalalalalala tralalalalalala
sen to ja hundra kronor dom la ja i min pong.

Me pongen i min lomma oså en smorremad
gick ja så glad te markes därnårr ve Lövesta
tralalalalalalala tralalalalalala
gick ja så glad te markes därnårr ve Lövesta.

Ja hade allri vad te markes o aldri sitt nåd grant
varför de gick för fanken rent ja stundom rejtet sprant
tralalalalalalala tralalalalalala
varför de gick för fanken rent ja stundom rejtet sprant.

Vänd

O när ja kom te markes där va en syn o se
där va di garnisoner o somlia trallade de
tralalalalalalala tralalalalalala
där va di garnisoner o somlia trallade de.

Konfäjter va där osse så ryselians grann
po somlia hade di ritat en kvinga o en man
tralalalalalalala tralalalalalala
po somlia hade di ritat en kvinga o en man.

Så ble ja trätt i benen o tjejer ov o glo
så gick ja när po torred o tittade po en ko
tralalalalalalala tralalalalalala
så gick ja när po torred o tittade po en ko.

Po torred va där oppställda tjura krej o öj
di sto ju där o stompa o vade opp i möj
tralalalalalalala tralalalalalala
di sto ju där o stompa o vade opp i möj.

Men hed ble ja om öronen o flad ble ja om mong
när ja i lomman kände så hade ja ingen pong
tralalalalalalala tralalalalalala
när ja i lomman kände så hade ja ingen pong.

Så gick ja i mod himmed o skulle läja mäj
förr ad ble fri for kärringen o sen få va me fre
tralalalalalalala tralalalalalala
förr ad ble fri for kärringen o sen få va me fre.

När ja dro av mäj hosan ja tutte den va tong
ja därför vänner om na o hittade där min pong
tralalalalalalala tralalalalalala
ja därför vänner om na o hittade där min pong.

Ja hade hatt et hol i lomman o hosebåned taft
där hade ju pongen ramlad nårr i mitt hoseskaft
tralalalalalalala tralalalalalala
där hade ju pongen ramlad nårr i mitt hoseskaft.

ÄR VATTNET I HÅRDERUPSÅN RENT?

Det bör på förhand påpekas att vi vid provtagningen hade enkla redskap till vårt förfogande och därför är resultatet kanske inte exakta, men ger ändå en klar fingervisning om åns föroreningsgrad.

Syre är förutsättningen för normalt liv i vattnet. Fiskar t.ex. kan inte leva utan syre. I rent vatten är syrgasmättnaden 100. Den siffran får man fram genom en invecklad formel. Syrgasmättnaden i Härderupsån är 61,5, vilket alltså innebär att vattnet i ån innehåller betydligt mindre syre än vad som är normalt. Man får anta att fiskbeståndet är mindre än det borde vara.

Vilka ämnen har då trängt ut syret? Vi kollade fosfathalten och fann där en av de största bovorna. I normalt vatten är fosfathalten 20 mg per liter. I Härderupsån är den 35 mg per liter. Mycket fosfater kan medföra följande. Fosfaterna gödslar vattnet. Ån växer igen. Den myckna växtligheten vissnar och dör varje år och då frodas bakterier, som ger upphov till ämnen, som är mycket giftiga för fisk och annat liv i vattnet.

Variifrån kommer då fosfaterna? Eftersom här inte finns några fabriker i närheten, så kommer föroreningarna antingen från jordbruket eller hushållen. Ser vi på hushållen och det bör vi nog göra, så hittar vi snart boven, som heter syntetiska tvätt- disk- och rengöringsmedel. Använd alltså fosfatfattiga tvättmedl. Eftersom inte alla tvättmedel har varudeklaration, så är det säkrast att använda produkter från det svenska AB Glykocid i Vadstena. Befatta er icke med tvättmedel från de stora amerikanska företagen, som inte har något intresse av att skydda våra svenska vattendrag och alltså inte Härderupsån heller.

M I S S F Ö R S T Å N D

Med anledning av ett reportage om fritidsgården vid Starrarps kvarn i Ystads Allehanda den 7.12. 71, vill jag påpeka att det felaktigt uppgavs att jag var klubbledare. Någon klubbledare får inte finnas, då gruppen ska styras kollektivt och alla har lika stor makt.

Bertil Persson

OLOF NILSSON Tyringe, är ny medarbetare i Hårdrupsposten.
Hans bidrag är några skildringar från gamla tider.

"Min far slutade sin drängtjänst 1892. De senaste fem åren var han anställd hos Ola Rydberg i Vallarum. Sista året var hans årslön 175 kr.

Han talade ofta om den stränga vintern 1888. Det föll då så mycken snö att de ansåg det lönlöst forsla bort den från gårdsplanen. De grävde därför en snötunnel mellan loglängan och ladugården. Så ~~de~~ forslade de den vägen kreatursfordret mellan loglängan och ladugården.

Far gifte sig i slutet av år 1892. Tjänsten slutade vid den tiden den 24 okt. och nya tjänsteåret började den 1 nov. Far och mor köpte ett litet småbruk om 6 tunnland i Starrarp. Våren 1893 behövde far skaffa utsäde. Var skulle han då vända sig om inte till sin förre husbonde? Han gick således dit och framförde sitt ärende, och så följdes de åt till spannmålsmagasinet. Rydberg letade upp en s.k. klisäck av juteväv. Dessa rymde omkring 75 kg

havre. Rydberg, så har far berättat, lade den tomma säcken på vägen. Med tummen och pekfinger stannade han så upp decimalvägens egggar och far tänkte då för sig själv: Är han så honda snål!

Så fylldes säcken med havre, så mycket den kunde rymma och så blev det tid för far att fråga vad havresäcken kostade och då fick min far det överraskande svaret: "Den kostar ingenting, för du har varit en duktig dräng." Far bara undra i hela sitt liv varför tomsäcken vägdes.

Må dessa rader vara en hyllning till den reslige gamle, generöse bondehövdingen som far berättat om och så som jag ännu minns honom från mina barnaår.

Bara en km från mitt barndomshem låg på 90-talet en liten handelsbutik rakt öster om Starrarpslund. Handelsmannen hette Olsson. Hans tal var lite annorlunda andras för han talade med lite näsljud. Han var nog något av ett original. Kom någon in och ville köpa ett helt hekto snus, så kunde han bli arg. De kunde väl begripa att det var flera som behövde snus, 5 öre borde väl räcka tyckte han. Han gifte sig någon gång under 1870 eller 1880-talet. När han kom till prästen för att taga ut lysning så frågade prästen honom som sed då var: "Av vem är äktenskapet instiftat?" Olsson tänkte sig inte för utan svarade, inte med det bibelspråk prästen, kanske det var Hasselkvist, väntat, utan med de för prästen säkerligen mycket överraskande orden: "Det är som Hanna och jag själva har kommit överens." Olsson höll ingen hemlighet av sitt svar. När han berättade om besöket på pastorsexpeditionen, så slutade han med orden: "Jag kan inte förstå hur jag kunde vara så dum, jag som har varit informator."

Denna affär övertogs i början av 90-talet av Tuveesson och flyttades vid sekelskiftet ner i dalen närmare Starrarps kvarn, där det visst ännu står kvar nu obebott.

EN SANN HÄNDELSE FRÅN HÅRDERUP.

Fram till omkring 1916 ägde och brukade Jöns Persson, som också var en känd auktionsförrättare, en stor gård granne med patron Persson, Hårderups boställe. Denne Jöns Persson hade en gång under sina många år som lantbrukare anställt en ung pojke att bl.a. vakta gässen.

En dag hände det att den unge pojken inte var tillräckligt vaksam och då passade gässen på att avsmaka ett intill liggande havrefält. Husbonden ögonäcktes.

Den stackars pojken upptäckte helt plötsligt Jöns Persson då han höll på med att bryta av en hasselkäpp och visste med ens vad som väntade den lille syndaren. När så husbonden stod framför honom med käppen höjd till slag, då

kunde pojken inte behärska sig utan ropade förskräckt: "Snälle Jöns Persson låt oss nu inte förhastat oss!" Jöns Persson har själv berättat händelsen och tillagt; "Jag hade inte hjärta att ge honom stryk tack vare hans klipska bön om anstånd."

Och så en skildring från en slätterdag på en stor gård i Vallarum för bortåt 100 år sedan.

Det var en mycket varm slätterdag en gång under 1870 eller 1880-talet. Då slätterkarlarna ätit middag lade de sig att vila middag i det nyslagna ängsgräset. Solen gassade hett och det dröjde inte så värst länge förrän alla karlarna var djupt insomnade efter ett pressande förmiddagsarbete med liarna. De skulle vila blott en timma efter middagen, men det gick 3 timmar innan någon vaknade. Den som först vaknade var husbonden själv. Sedan han suttit en stund och gnuggat ögonen, så att han kunde se, så upptäckte han till sin förskräckelse att hans hustru, den stränga Ingor, redan var på väg till dem med merafton. Och så gick blicken till hans sovande arbetare. Upp med er genast mannar, ropade han, och tag vars en brynsten och sätt er alla att brynaliarna, så skall jag försöka klara resten.

Så fort Ingor kom inom hörhåll ropade han åt henne och sade: "Hör Du, Ingor, har du inte varit lite länge? Våra liar blev så slöa så vi var tvungna att bryna dem."

Till sist en händelse som den helt nyligen bortgångne f.d. kvarnägaren auktionsförrättaren och jägaren en gång gav upphov till. Hans namn: Ola Månsson, Starrarps kvarn.

Det var året 1915 eller 1916 som han var inkallad och låg vid skånska dragonregementet i Ystad. - För en kamrat skulle han då demonstrera det ganska nya skjutvapnet: kulsprutan. Den som sist använt det hade slarvat och glömt kvar ett skarpt skott. Detta visste inte Ola Månsson om. Han riktade vapnet ut åt heden och tryckte av. Han hade inte lagt märke till att det sprang hästar på övningsfältet. Följden blev, att, fastän han inte siktade så råkade detta enda skott träffa en häst, så den föll död ner. På hösten det året kom det vid en basar i Nyvång ut en tidning som kallades "Skrotbladet" och i detta skildrades, kanske något poetiskt, så här den händelsen: "Längre upp mot norr, vid kanten av en liten sjö, bor en helt ung man, som tycker mycket om att jaga, framför allt en del "högdjur". Så hände härförleden att han fällde till marken en fyrbent springare oaktat att han till sitt förfogande hade varken jaktgevär, dubbelbössa eller hund."

=====
=====

Frijof Nilsson Piraten är borta. Vår bygds störste författare har slutat sitt livsverk. Hans historier kommer dock att leva vidare och därmed har han för- evigt just hårderupstrakten och personligheter härifrån.

På grund av historierna av honom och om honom, blev han något av en legend redan i sin livstid. Hans medverkan i förra numret av Hårderupsposten, för- anledde en kvällstidning att kontakta honom. Så ordnades ett sammanträffande mellan Piraten och mig, under överinseende av två journalister.

Det var en varm augustikväll. Vi kom fram till ett Kivik, där lugnet åter- ställts efter sommarens brokiga och bråkiga marknad. Piratens hus hittade vi på en liten idyllisk gata, inbäddat i sensommarens grönska.

Hans hustru Tora kom och öppnade och bad oss stiga in på Fritjofs rum och vänta där.

Huset är byggt i en ganska kraftig sluttning, vilket gör att källarplanet i ena sidan är i jämnhöjd med marken. Intill Piratens rum finns en smal och krokig trappa ned till källarplanet, där man sen kommer direkt ut i trädgården. När jag fick se denna trappa, kom jag att tänka på en av Piratens historier. Det var en gång när Piraten låg sjuk och han fick besök av en vän, en gammal sjö- kapten. Kaptenen tittade på den smala trappan och sa fundersamt: "Det blir svårt att få ut en kista den vägen".

När vi väntat någon minut, kom den legendariske gamle mannen och hans hälsning löd: "Vi säger väl DU? Piraten heter jag.

Sedan slog vi oss ned och började prata. Han var på bästa humör och bjöd oss stolt av den egna trädgårdens frukter.

Vi språkade om lite av varje och jag fick veta att han hittills hade nobbat alla tidningar, men alltså gjort ett undantag, då jag kommit med min begäran om en historia för Hårderupsposten. Vi undrade varför han inte ville skriva för tidningar. Då svarade han: "Jag har tillräckligt god inkomst av mina böcker".

Vårt samtal ledde bl.a. fram till att Piraten berättade följande historia.

Det var under hans tid som advokat i Småland. En god vän hade kommit på besök och eftersom båda älskade ostron, så beslöt de att öppna en burk sådana. Det var en konservburk och Piratens gode vän råkade skära sig i fingret, så att det blödde. Piraten sa till sin vän: "Det finns kanske bakterier i ostronen. Jag har jodsprit i köket. Du kan gå ut och ta lite av det." Vännen gick ut och kom efter en stund tillbaka och sa lite ansträngt och grimaserande: "Jag hoppas att det hjälper, men det var fan vad det smakade illa!" Han berättade också att han i unga år, tidvis hade räknat Hårderups boställe som sitt andra hem.

När vårt ärende var avklarat, tog vi adjö och vi fick då tillfälle att efter

Piratens anvisning, använda den omtalade trappan.

Att denna kväll blev ett minne för livet förstod jag, men jag hoppades naturligtvis, att det inte skulle bli sista gången jag fick träffa Piraten och ändå blev det så.

Alla piratenbeundrare bör känna till de ord, med vilka han förklarade sin egen syn på sitt författarskap: "Jag har ägnat hela mitt liv åt att för- söka göra verkligheten sannolik".

=====

HÅRDERUPS MOSSE BLEV TROTS ALLT STÄDAD.

På första innersidan i förra Hårderupsposten aviserades om en eventuell storstädning i Hårderups mosse. Intresset från de omkringboende var som väntat svagt. Vad skulle Hårderupsposten göra utan ungdomarna i trakten, för det var nämligen dessa, som så att säga tog saken i egna händer och genomförde städningen.

Omkring 20 synnerligen aktiva unga människor slet en hel söndagseftermid- dag med att göra rent efter ansvarslösa äldre, som uppfört sig skitaktigt trots att de p.g.a. ålder och erfarenhet borde veta bättre. Det där med ålder och erfarenhet är förresten bara båg, vilket lyckligtvis dagens ungdom insett.

Efter middag började arbetet och till förfogande hade man två stycken traktor-vagn-ekipage. Det blev efter sammanräkningen inte mindre än sex vagnslaster skrot, som forslades till sitt rätta ställe, soptippen i Fränninge. Det kan här vara på plats att framföra ett stort tack till soptippsskötare Artur Olsson, som var mycket tillmötesgående vid aktionen. Vid femtiden ansåg sig ungdomarna och de tre äldre deltagarna, ha slut- fört arbetet och flertalet ungdomar samlades till en gemensam måltid på ungdomsgården.

Om någon i framtiden kastar skräp i mossen, blir det givetvis anmält till polisen.

Med denna perfekt genomförda aktion vill vi säga, att det går inte att bara prata om naturvård, utan man måste göra något också.

Det bör nämnas att hälsovårdsnämnden i kommunen på eget förslag tilldelade ungdomsgruppen 300 kr, såsom en uppmuntran och tack för ett föredömligt utfört fritidsarbete.

=====

Trots att det mesta av skräpet har forslats bort från mossen, så återstår fortfarande det största problemet. Utfyllningen. Det är ingen vacker vy, som möter vägtrafikanterna i mossen. De sista omgångarna av grus och sten som ditforslats har inte ens jämnats ut, utan ligger i stora högar. De är som en symbol för vissa människors ansvarslösa och nonchalanta handhavande med vår natur. Historien om utfyllningen i Härderups mosse är historien om missförstånd, muntliga överenskommelser, mystiska personer, oansvarig glömska, svikna löften o.s.v.

Det började för snart tio år sedan, med att vägförvaltningen bad att få tippa lite sten i mossen. Markägaren Harald Johansson sade ja, dock med det kravet att där skulle snyggas upp efteråt. Så skedde också, men det var betydligt större mängder som tippades dit, än som var på tal då överenskommelsen gjordes.

Nästan allt som sedan har dittransporterats härrör sig från kommunala projekt. Rivningsdelar från ett hus på Vollsjö torg har ditforslats av Sture Nilssons anläggningsfirma i Sjöbo. Detta gjordes utan lov och det är, trots efterforskningar, ännu idag obekant vem som visade dem dit. Resterna efter huset på Vollsjö torg jämnades ut, men först efter påminnelse från markägaren och då ursäktade sig den som fått på sin lott att göra det, med att han hade glömt det.

Entreprenör Ove Johansson har i olika omgångar kört grus, sten, ler m.m. till mossen och fyllt ut och även jämnat ut någon gång. Det är snart ett år sedan han körde dit det sista och ännu har han inte jämnat ut det, trots flera påminnelser. Det som Ove Johansson fyllt ut mossen med, härrör sig till största delen från grävningar som han utfört åt kommunen. Ove Johansson har hela tiden haft markägarens tillstånd, men på villkor att han jämnade ut, vilket han i skrivande stund alltså inte har gjort.

Enligt vad markägaren fått höra, så trodde vissa personer att mossen var offentlig soptipp.

Givetvis är det omöjligt att återfå den den ursprungliga naturen på platsen, men om jordhögarna blev utjämnade och det sedan blev pålagt ett lager matjord, så skulle mycket vara vunnet. Då skulle marken nämligen snart kunna användas till betesmark och området skulle se betydligt trevligare ut.

Jag skulle så här försiktigt vilja föreslå att Vollsjö kommun bekostar ett lager matjord på grusen. Detta för att det mesta, som tippats där, härrör sig från kommunala arbeten och dessutom för att gottgöra att man tidigare från kommunalt håll inte på något sätt försökt avvärja eller motarbeta den naturförstöring, som skett i mossen.

Bertil

Angående det mindre jordbruket säkerligen det sistnämnda. Förr klarade en familj sig på ett bruk om 12 - 15 tld utan både barnbidrag, areal-dito och alla stöd med olika namn. Ekonomin berodde till stor del av att mannen oftast hade en hel del inkomst av tillfällighetsarbete hos grannar med större areal eller rent av hängav sig åt en eller båda turerna i betfält på slättbygden. I skogsbygden var sista alternativet det som på sena 90-talet och framåt åstadkom ett visst välstånd eller åtminstone en ekonomiskt dräglig tillvaro. Där domänverket eller enskilda hade större skogsmarker blev det en del vinterförtjänst för somliga. Och så var ju då utgifterna för arbete ej högre än att de, som behövde hjälp i jordbruket kunde betala den, helst som en del av lönen utgjordes av fri kost som till ojämförligt största delen bestod av sådant som var odlat och eller frampreparerat hos arbetsgivaren. Skulle en 40 -50 tlds jordägare, som förr ej arbeta själv något vidare vintertid, nu leja till allt, så räckte ej värdet av skörden till att betala arbetet. Som det är har en sådan som exemplet ifråga någorlunda timlön förutsatt att båda makarna gno bra året runt, ej bli sjuka, eller drabbas av för stor otur med växter eller djur.

De, som fått bättre är de gamla, som förr måste leva ett försakelseliv som vi nu ej ha en aning om i detalj. Minus i välfärden utgör centraliseringen. De som bo i socknarnas utkanter ha fått längre väg till matköpet och ska få samma till doktor och försäkringskassa m.m. Sak samma blir det efter den stundande kommunsammanslagningen och umgänget med dess folk. Också hotas vi med obligatorisk soptömning, troligen ända ut i kanterna. Men allt detta är väl något ont som skall gå över folk liksom krig, pest och sotningstvång på landsbygden. Inte tror jag nutida skolväsende är särskilt bra, med långa bussresor, väntan på resmedlet, stora klasser och konfrontation med tätorternas busyngel. Hur sedan det skall gå att hålla igen på stegringen av kommunalskatten, som ju anbefalles från högsta ort, är en gåta då nya, högt betalda tjänster inrättas efter varandra och de som redan är till bli ännu kostsammare. Skatteunderlaget går även ned genom småbruknedläggelsen då de som överta de lediga bostäderna torde mycket ringa bidra med skatte kronor för sin fritidsvistelse.

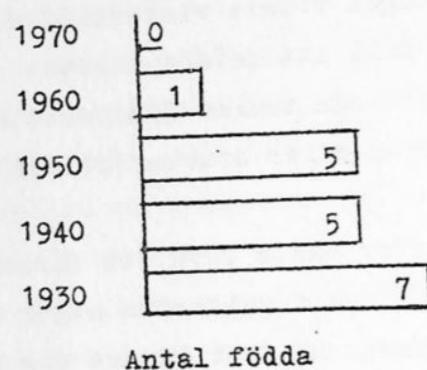
För att inte bara kverulera erkännes att väghållningen nu är bättre, liksom postgången och vi är av med "gårdfarihandlarna" som hemsökte oss.

=====

UTVECKLINGEN

Inflyttningen till städerna och landsbygdens avfolkning har pågått många år. Norrlands situation hör vi ofta om och det är utan tvekan där de största förändringarna sker. Men folkminskningen här i de skånska byarna är också påtaglig, trots att vi bor så nära storstadsområden. Orsaken till att avfolkningen här i söder ägnas mindre intresse än den i Norrland är bl.a. beroende på, att i de norrländska byarna flyttar hela familjer till stan, medan här försiggår det mera i tysthet, genom att de vuxna som nu bor här troligen stannar kvar åtminstone till pensionsåldern. Men alla barn som nu växer upp här flyttar p.g.a. studier och arbete till stan där de sedan stannar. Skillnaden mellan avfolkningstakten här och i Norrland är stor, men konsekvensen är ju densamma: En död landsbygd.

Jag har undersökt antalet födselar i Härderup de senaste 40 åren och därvid kommit fram till följande dystra statistik:

Av tabellen förstår man att medelåldern i Härderup nu är hög och eftersom ingen av de yngre stannar kvar, så går byn nu snabbt mot sin död.

Denna katastrofala utveckling äger rum bara några mil från en av Sveriges mest expansiva delar. Koncentrationen av människor till städerna är alltså enorm.

Sverige kommer om några årtionden att i huvudsak bestå av två typer av landskap. Den första finner vi redan nu exempel på i t.ex. Rosengårdsområdet i Malmö. En stenöken har någon kallat detta moderna bostadsområde. I den andra typen av landskap bor inga människor. Det är landsbygden, som består av enorma granplanteringar indelade i fyrkantiga rutor, där gränsen dem emellan utgörs av brandgator.

Detta är en mycket grov generalisering, men utvecklingen går ditåt, även

om det är en bra bit kvar. För att kraftigt närma sig sanningen, så skulle jag möjligen kunna ta med landskapstyper till, men dessa kommer att utgöra en mycket liten del av ytan i framtidens Sverige. Först då det odlade landskapet, som är jätteåkrar i landets allra bördigaste delar. Om EECs makt-havande fick bestämma, så skulle Sveriges jordbruk helt upphöra.

Den andra landskapstypen, fritidsområden och naturskyddade områden, upptar visserligen inte stor yta, men är av stor betydelse, eftersom människorna i framtidssverige här får chans att insuga så mycket livskraft att de kan överleva vardagen i stenöknen.

Hur ska vi då kunna förhindra att utvecklingen går ditåt? Hur ska vi kunna få Härderup att leva vidare?

Det torde inte finnas något enhetligt svar på frågorna, utan problemet måste angripas med åtgärder av mycket skiftande slag. Men innan man studerar och tar ställning i dessa frågor, måste man ha klart för sig att den pågående utvecklingen inte är en naturlag och därmed ofrånkomlig. Nej, den är i högsta grad styrd.

Bertil

I KÄND VECKOTIDNINGSSTIL tänker Härderupsposten med detta inslag köra lite skvaller om kändisar. Eller som det heter med ett finare uttryck, utöva kändisjournalistik. Det förhåller sig nämligen så, att vi här i trakten har två sommar-gäster, som är anställda vid Sveriges Radio. Den ene är fotograf och blev världsbekant under de svåraste oroligheterna på Nordirland förra sommaren. Han jobbade ihop med Lennart Winblad, känd reporter vid TV-nytt och deras reportage prisades världen runt. Den andre är ljudtekniker vid Sveriges Radio i Malmö och har bl.a. stått bakom kulisserna vid Lasse Holmkvists lördagsträffar. Så nu vet ni det.

I städer och liknande vet jag ej så mycket hur ledigheten begagnas, men i en del fall går den, som veckan ut haft en enahanda gärning, omkring något eller mera promillad underhållande sitt tillstånd genom intervalliskt sväljande av rusgivande medel. De, som ha stuga på landet, syssla mest hela tiden med mer eller mindre lyckad växtodling, mest prydnads dito.

Den, som bedriver jordbruk, har ju ej så många sammanhängande timmar ledigt; på morgonen alltid sysslor med djuren och som återkomma bort på eftermiddagen. I bästa fall 6-7 timmar mitt på sön- eller helgdagen som gå åt att liggande inomhus läsa veckotidningar, sällan någon bok, eller att göra en utflykt pr bil någon längre eller kortare sträcka till en eller annan sevärighet eller tillställning av något slag. De flesta ha ej något intresse av vilda växter därför att man ju ej "ser annat än det man känner".

Vad djur angår visar sig det vilda inte gärna, och jordbrukaren ger sig sällan ut i skog och mark då han ej där har arbete att utföra. Det s.k. lönnande skogs bruket (granodling) har också gjort djur- och fågellivet fattigare, särskilt det sistnämnda. Hålbyggarna ha försvunnit med de gamla improduktiva lövträden, till glädje för skogsmöss och sorkar som nu avnaga plantor. Genom enefäladernas plantering har orren upphört och även gulsparven i huvudsak. Detta sekel har i vår provins återfått älgen som ju är ett barrskogsdjur och kanske kan det bli tjäder som dock nog föredrar bergig terräng.

Men det var ju om fritidsderivat vi skulle tala. Nedskrivaren föreslår för vilodagen; ett kyrkobesök mässtid. Detta för att få den rätta rytmen för veckan. Människan är ju en evighetsvarelse och själen behöver också sin vård och den, som ej tror sig ha någon själ är lovad, av någon författare, välgång åtminstone i detta livet. Efter många mässbesök under årtionden erfar man en särskild hemkänsla när en sätter sig i sin vanliga kyrkbänk och på söndagseftermiddagen en känsla av välbehag att allt är som sig bör, och som ej kan förskaffas på annat sätt. Detta är min erfarenhet och den, som tvivlar, kan ju pröva och se om jag har rätt.

En skamfläck

Får det se ut som på bilden? Nej, säger Härderupsposten och nej säger även byggnadsnämnden, som först på senare tid tagit upp fallet till behandling. Ägaren till upplaget av skrot och byggnadsmatreal, Bror Nilsson visade dock inga tecken på att rätta sig efter byggnadsnämndens krav. Ärendet skickades då vidare till länsstyrelsen, som nu har hand om fallet. Om länsstyrelsen tycker som byggnadsnämnden, men Bror Nilsson vägrar att ta sitt förnuft till fånga och rensa upp på området, så kan det längre fram bli aktuellt med häkte.

Härderupsposten frågade Bror om han hade planer på att ställa i ordning området. Jodå, planer finns och har funnits länge, svarade han. Upplaget är känt vida omkring och ett vanligt samtalsämne här i trakten och jag tycker att det är på tiden att den hemska anblick, som möter förbipasserande, försvinner.

Medan papperskvarnarna maler hos länsstyrelsen, kan det vara lämpligt att med korta skrivelser dit, påminna dem om att vi här i trakten önskar ett snart slut på eländet.

Bertil

En kväll på fritidsgården.

Den här kvällen började med snickeriarbete på loftet. På bilden ses Bertil Carlsson och Inge Andersson. Fackmannen t.v. och amatören t.h.

Det låter som en saga, men det är faktiskt sant, d.v.s. att Nils-Arne kokade kaffe den här kvällen. Vid kaffebordet pratas om ditt och datt, men mest om bilar. På bilden syns fr.v. Bengt Lundkvist, Bertil Carlsson och Mats Andersson.

Någon måste ju diska. Per-Ola och Mats gör det på eget förslag.

Senare fick Nils-Ove Persson tag i ett inte alltför svårt pussel, som han klarade med viss hjälp av de andra.

FOTO: Janne Johansson.